

Wyrok z dnia 3 kwietnia 2001 r.

I PKN 342/00

Wyłączenie przez art. 391 § 1 KPC możliwości stosowania przed sądem drugiej instancji art. 194-196 i 198 KPC obejmuje także wyłączenia stosowania art. 477 KPC.

Przewodniczący SSN Walerian Sanetra, Sędziowie SN: Józef Iwulski, Roman Kuczyński (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 3 kwietnia 2001 r. sprawy z powództwa Wojciecha R. przeciwko L. Wytwórni Wódek Gatunkowych „P.” S.A. w Z.G. o ustalenie, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze z dnia 28 lutego 2000 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 30 listopada 1999 r. Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Zielonej Górze oddalił powództwo Wojciecha R. przeciwko L. Wytwórni Wódek Gatunkowych „P.” S.A. w Z.G. o ustalenie prawa do nieodpłatnego nabycia akcji pozwanej z tytułu sprywatyzowania przedsiębiorstwa państwowego (b. L. Wytwórni Wódek Gatunkowych „P.”). Sąd pierwszej instancji ustalił, że powód był zatrudniony w wyżej wymienionym b. przedsiębiorstwie państwowym od dnia 1 czerwca 1976 r. do dnia 30 kwietnia 1993 r., a stosunek pracy został rozwiązany z inicjatywy powoda na zasadzie porozumienia stron. Pozwana jest od dnia 1 stycznia 1999 r. spółką akcyjną utworzoną w wyniku komercjalizacji poprzednio funkcjonującego przedsiębiorstwa państwowego. W dniu 17 marca 1999 r. powód złożył pozwanej oświadczenie o zamiarze skorzystania z prawa nieodpłatnego nabycia akcji sprywatyzowanego przedsiębiorstwa, lecz pozwana odmówiła, ponieważ wprawdzie powód legitymuje się co najmniej 10-letnim stażem pracy w skomercjalizowanym przedsiębiorstwie, jednakże rozwiązanie z powodem stosunku pracy nie nastąpiło wskutek przejścia na

emeryturę lub rentę ani też z przyczyn dotyczących zakładu pracy o jakich mowa w przepisach ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19 ze zm.).

Wyrokiem z dnia 28 lutego 2000 r. Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze oddalił apelację powoda od powyższego wyroku. Sąd drugiej instancji uznał rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego za słuszne, jednakże z innych przyczyn niż wskazano w jego uzasadnieniu. Zaznaczył bowiem Sąd drugiej instancji, iż powód domaga się w istocie nakazania złożenia oświadczenia woli przenoszącego akcje na jego rzecz, zaś zgodnie z przepisem § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 3 kwietnia 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad podziału uprawnionych pracowników na grupy, ustalenia liczby akcji przypadających na każdą z tych grup oraz trybu nabywania akcji przez uprawnionych pracowników (Dz.U. Nr 33, poz. 200) zbycie akcji następuje w drodze umowy zawartej między uprawnionym a Skarbem Państwa. Legitymację bierną w takiej sprawie ma zatem wyłącznie Skarb Państwa, działający przez Ministra Skarbu Państwa, a zatem w przedmiotowej sprawie po stronie pozwanej brak jest legitymacji prawnej. Pozwana posiadałaby taką legitymację tylko wówczas gdyby powód, po utracie prawa do nieodpłatnego nabycia akcji, dochodził od niej odszkodowania na zasadach ogólnych prawa cywilnego. Stanowisko takie zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 sierpnia 1998 r., III ZP 24/98 (OSNAPiUS z 1999 nr 17, poz. 545). Sąd drugiej instancji stwierdził też, że żadna ze stron nie złożyła wniosku o wezwanie do udziału w sprawie Skarbu Państwa, zaś Sąd pierwszej instancji ma możliwość takiego wezwania z urzędu, jednakże nie jest to jego obowiązkiem.

Kasacja powoda od powyższego wyroku zarzuca naruszenie art. 477 KPC przez przyjęcie, że strona pozwana nie jest legitymowana biernie do występowania w procesie.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Kasacja okazała się nieuzasadniona i podlega oddaleniu. Zgodnie z przepisem art. 393¹¹ KPC Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach kasacji, bierze jednak z urzędu pod rozwagę nieważność postępowania. Stwierdzając, że w przedmiotowej sprawie nieważność postępowania nie występuje Sąd Najwyższy zauważa,

że najwidoczniej pod wpływem motywów rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji powód zarzut kasacji sprowadził wyłącznie do naruszenia przepisu art. 477 KPC. Wprawdzie przepis ten stanowi, że w postępowaniu z powództwa pracownika sąd może dokonać wezwania do udziału w sprawie o którym mowa w art. 194 § 1 i 3, również z urzędu, jednakże po pierwsze - jak słusznie to podniósł Sąd drugiej instancji, nie jest to obowiązek sądu, po drugie zaś i co ma znaczenie zasadnicze - uszło uwadze autora kasacji, iż zgodnie z art. 391 § 1 KPC przed sądem drugiej instancji przepisy art. 194 - 196 i 198 KPC nie mają zastosowania. Art. 194 § 1 i 3 KPC stwarza możliwość wezwania przez Sąd w charakterze pozwanego w miejsce lub obok dotychczasowego pozwanego jeszcze innej osoby, co następuje na wniosek powoda lub pozwanego (§ 1) lub tylko powoda (§ 3). Różnica pomiędzy tymi przepisami a art. 477 KPC polega tylko na tym, że według tego ostatniego przepisu w postępowaniu wszczętym z powództwa pracownika istnieje możliwość (ale nie konieczność) wezwania innej osoby do udziału w sprawie przez sąd z urzędu - czyli bez wniosku powoda lub dotychczasowego pozwanego. Jeżeli zatem przepis art. 391 § 1 KPC, dotyczący postępowania przed sądem drugiej instancji, wyłącza stosowanie przepisów art. 194 - 196 i 198, to należy przez to rozumieć, że tym samym wyłącza stosowanie przepisu art. 477 KPC, ponieważ wyłączenie dotyczy w ogóle wezwania do udziału w sprawie w charakterze strony, nie zaś formy wezwania (z urzędu bądź na wniosek).

Z kolei kasacja, zgodnie z art. 392 § 1 KPC, przysługuje do Sądu Najwyższego od wyroku, wydanego przez sąd drugiej instancji i kończącego postępowanie w sprawie. Skoro zatem w postępowaniu przed sądem drugiej instancji nie było możliwe zastosowanie art. 477 KPC, Sąd ten nie mógł przepisu tego naruszyć, co czyni zarzut kasacji oczywiście bezzasadnym.

Z powołanych motywów Sąd Najwyższy nie znalazł usprawiedliwionych podstaw do uwzględnienia kasacji i w oparciu o art. 393¹² KPC orzekł jak w sentencji wyroku.

=====